

РЎЗНОМА
1930 ЙИЛ
12 МАЙДАН
ЧИҚА
БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМХУРИЯТИ ИИВ ҲАЙЪАТИ НАШРИ

15 НОЎ 1991
Конунчиллик ва ҳуқуқ-тартибот учун!

● 117 (2381)

● 1991 ЙИЛ 28 СЕНТЯБРЬ

● ШАНБА

● БАҲОСИ 10 ТИИИН

ТЕЛБА БЎЛИБ ҚОЛДИМИ ДУНЁ?

«Постда»нинг 1991 йил 5 сентябрь сонида Ойгул Убайдулла қизининг «Болалар қайтариб беринг!» номли мақоласини ўқияпману томонгимга нимадир тиқилиб қолаётгандек нафасим сиқмоқда. Уша «нимадир»ни на ютиб юбораман, на чиқарип ташлайман. Вужудим ҳам кучизланиб бормоқда. Кўз олдимда бир қўли билан пулни маҳкам ҷанглаб турган ОНА! У сотяптими ёки пулларни қайтариб бермоқчими, ҳеч англайламан. Кўз ўнгим хирадашиб кетаверади. Қўлларим титрайди, қўлларимга қўшилишиб, қалам титрамоқда. Ичичимдан титроқ тошиб кела бошлади. Ба бу титроқлар бирлашиб қоғозга тўкилди:

Телба бўлиб қолдими дунё,
Е яқинни рўзи қиёмат!

Ҳар қадамда эс-хушдан жудо —

Одам юрар.

Чулғайди ваҳшат:

Кимдир қўзин ўйб

сотмоқда,

Яна кимдир жигарин тутар.

Гулдек аёл пул деб шу

чоғда

Мункиллаган жазманин

кутари..

Телба бўлиб қолдими дунё!

Ҳатто МЕХР нархи чақана,

Бир бурчакда ноҳор, бенаво

Гўдагини пуллайди ОНА!

Ҳайҳот, бу не кўргилик,

озор,

Нечун кетмас ёрилиб Замин!

Оҳ, нима бу —

ҲДЕТМИ, БОЗОР!

Сотилмаган не қолди та-

ғини!

Мен ўз дилбандини 200 сўм эвазига сотиб юборган бу нотавон Аёлни заррача ҳам айблай олмайман. Бола шўрлини оч-наҳор, юпун ҳолда азобга қўйгандан кўра бирор ўзига түқ одамга берган ҳам маъқул. Аммо ФАРЗАД ўйинчоқ эмаски, дуч келган кимсага қўш-қўллаб тутқазилса! Мен бу ноҳор аёлдан ранжиганим — фақат у шўрлик хасталикдан жигаргўшасини кимга топшираётганлигини сўраб суршиштирган. 200 сўм! Ҳозирги кунда буни пул деб аташга ийманади одам. Яқинда жумҳурият болалар фонидан ҳали йигирмага тўлмаган ёш аёлни иккичарим ёшли ўғилчаси билан олиб келишибди. Бу аёл ҳам

(15 ёшида турмушга чиқкан экан) жуда қийналган эди. Ўғлини вақтинчалик болалар уйига топширилди. Онасига эса даволаниб олиши учун кўмаклашдик. Шундай онаизор — ёшгина аёл минг истиҳола билан моддий ёрдам ҳақида сўз очди. Мен дарҳол болалар фонди билан боргандим. Жумҳурият ва вилоят болалар фондларидан биргаликда 100 сўм пул, зарур бўлса, болага кийим-кечак беришлиари мумкинлигини айтишибди. Бу воқеани эсга олишимга сабаб, уша аёл ҳамон қийналмоқда. Чунки шаҳарда яшаш учун рўйхатдан ўта олмайти. Ортига — Сурхондарёга қайтиб боргани билан, барibir, ишсиз қолади.

Феруза Қаландарова эса ҳушбехуш пойтхатга келган. Кўча-кўйларда тиланчилар кундан-кунга кўпайиб кетаётгани маълум. Тўғри, улар орасида дайди-пиёнистартарни таниб олиш қийин эмас. Аммо бир ёки бир неча ёш-ёш болалари билан тиланиб ўтирган аёллар-чи? Батъзида: «Ёш экансан, ишласант бўлмайдими?» — деймиз. Балки у хастадир, жисмоний меҳнатга ярамай қолгандир. Етмиш йил инсон омили деб жар солдик. Охир-оқибатда эса Оролбуй аҳолисининг мия шарлари кичраймоқда, тугилаётган гўдакларнинг қанча-қанчаси ногирон, ўлимга маҳкум. Однап сутидан заҳар чиқди. Тиланчи, мажруҳлар сони соат сайин ўди. Биз эса фақат қарору қонулар қабул қилдик. Аёлни озод қилдик, деб кўйкрак кердик. Охир-оқибат аёллар нафақат тиланчилар қилишмоқда, балки баданини сотиб кун кўрмоқда, ҳатто тириклик учун ГУДАГИНИ пуллашга мажбур!

Ушбуларни ёзаяпману ўйлаб қоламан: куни кечак мустақиллик ҳақида Қонун қабул қилдик. Ҳа, бир неча ўнлаб йиллар давомида орзу қилган фараҳли кунга етишидик. Умид борки, шояд эндиликга юртимиз бошида тўкинчилик офтоби чарақлаб, эркинлик шабадаси қалбимизни сийпаласа. Биз ҳам яқин-яқингача орзу қилиб юрган бекаму кўст турмушга, маънавий етуклика

оз йиллар ичидан эришсан. Бир сўз билан айтганда болаларимиз кўзига тик қарай оласак. Улар нигоҳида ҳақиқий болалик туйғуларни кўрсан!

Сендан умидларим кўп ҳали Дунё,

Бараси нур каби илик,

Бокира.

Шу боис ҳамон мен тирикман,

Илло,

Қалбим, шуурим бўлмаган

хира!

Аммо сира сендан ранжи-

мас дилим,

Умидларим йиқар ҳасратни

бу кун.

Мен балки азобга..

Жанга түғилдим —

Фарзандим баҳтими таъминлаш учун!

Хулоса ўринда эса Феруза Қаландарова қизи Саломатни топшига тилакдош эканимни айтмоқчиман. Имкони бўлса, қизчанинг суратини (такхиний) чиздириб, «Постда» саҳифасида чоq этилса ва барча ички ишлар бўлиmlарига тарқатилса.

Агар Оллоберган Ваисов ва Феруза Қаландарова рози бўлсалар, ушбу мақола қалам ҳақини уларга юборилишини сўрайман. Шу билан бирга улар яшайдиган жамоа хўжалигидаги ўртоқлар ҳамда болалар жамгармаси Хоразм вилояти бўлими бу оиласа ҳам моддий, ҳам маънавий кўмак берадилар, деб ишониб қоламан.

Мен Сиздан ярқироқ

тилло, кумушмас

Оқибат сўрайман,

мехр тилайман.

Ийқ, бу кун қорнимага

куймасман абас,

Мен фақат ҚАДРИМНИ

айтиб йиглайман!

Ой ваъда қимлангиз

куёвтўралар,

Ер учун баҳт изланг, иқбол

тутингиз.

Улгандага мармартош

қўйманг, жўралар.

Тириклик ҷогида тавоф,

қалбимда типломас, МЕХР

илинжи,

Бир илиқ сўз учун жон

бўлсан тортиқ.

Ҳашамга тупуринг, бари

ўтиқинчи,

Ҳеч не йўқ дунёда

ОДАМдан ортиқ!

Дилимурод САИДОВ,

журналист.

Ўзбекистон Республикаси

Президентининг

ФАРМОНИ

Ҳавфсизлиги иттифоқ-レスпублика комитети тутагилсан.

2. Ўзбекистон Республикаси Миллий ҳавфсизлик бошқармаси тузилиб, уレスпублика Президентинага бўйсундирилсан.

3. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Махкамаси бир ой муддат ичидаги Ўзбекистон Миллий ҳавфсизлик бошқармаси тузилиши, Низоми ва сонига доир таклифларни тайёрласин ва тақдим этсин.

Ўзбекистон Республикаси

Миллий ҳавфсизлик бошқармаси

Биринчиларни тутаганимизнига разведка, контрразведка ва ушонг ҳиноянчиликка қарши кураш билан шугулланиши кераклиги белгилаб қўйилсан. Собиқ давлат ҳавфсизлиги комитетининг юқорида санаб ўтилган вазифалар билан боғлиқ бўлмаган ва Ўзбекистон Республикаси Конституциясида зид барча тузилма бўлнималари ва бўлимларини тутагиши кўзда тутилсан.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 26 сентябрь.

26 сентябрь куни жумҳуриятимиз пойтхати —

Тошкентда «Динамо» бутуниттифоқ физкультура ва спорт жамиятининг амалий

Ўт ўчириш спорти бўйича бутуниттифоқ чемпионати бошланди.

Чемпионат тантанали, шарқона тарзда очилди. Карнай-сурнай садолари остида саф тортган мусобақа иштирокчиларини Ўзбекистон жумҳуриятини ички ишлар ва зориини ўринбосари ички хизмат полковники Эркин Норсадиқови Норгитов табриклида ва чемпионатни очиқ деб эълон қилди.

Сўзга чиқсан ССЖИ амалий ўт ўчириш спорти федерацисининг президенти, бутуниттифоқ тоифасидаги ҳакам, генерал-майор Владимир Михайлович Максимчук йигилганларни муборакбод этиб, шундай деди:

— Биринчиларни ўтикаш учун айлан Тошкент шаҳрини танлаганимизнинг бонси бор, албатта. Мамлакатимизда сиёсий вазият анча оғирлашган бир пайтда Ўзбекистонда барқарорлик ҳуқмрон. Бу — энг биринчиларни асосий масала. Шунингдек, турли ҳуқунишларни мусобақаларни, тадбирларни ўтишиш учун Тошкентда имконият етади.

— Биринчиларни ўтикаш учун айлан Тошкент шаҳрини танлаганимизнинг бонси бор, албатта. Мамлакатимизда сиёсий вазият анча оғирлашган бир пайтда Ўзбекистонда барқарорлик ҳуқмрон. Бу — энг биринчиларни асосий масала. Шунингдек, турли ҳуқунишларни мусобақаларни, тадбирларни ўтишиш учун Тошкентда имконият етади.

Мусобақаларни ИТА фирмасининг (Инженер-Технишер Аусенхандель) вакиллари — фирма директори Петер Зибург ва коммерсант Петер Титце кузатиб бормоқдалар. Шу яқин кунлар ичидаги уларни тақдим этади.

Чемпионат эртага якунланади.

Эркин САТГОРОВ, «Постда»нинг маҳсус мухабири.

ЕДНОМА

ГЕНЕРАЛ ИЛЁС АЗИМОВ

Яқин-яқингача Давлат Хавфисзлик Қумаси (ДХҚ), у ерда ишлаган ва ишловчи одамлар ҳақида ёзиш деярли мумкин эмасди. Ҳатто ДХҚ дегандын олдай кишиларнинг гина эмас, балки катта-катта лавозимда ишловчиларнинг ҳам танасига титроқ тушарди. Лекин кейинги вақтларда ДХҚ фаолияти билан очироқ танишиш, одамларни хабардор этиши имкониятлари турилди ва бу идора қандайдир сирли ёки қўрқинчли эмаслиги сезилди. Ҳа, бир вақтлар одамларда учар ликонча қандай тайниоддий тушунча туғдирган бўлса, ДХҚ ҳам шундай эди...

Тошйокрумдаги жой номларини белгиловчи Атамалар комиссиясида раис ўринбосари бўлиб ишлаб туғдирган вақтим. Собир Раҳимов тумани «Мевазор» маҳалласи аҳлидан «Белогородская» ва «Ахтирская» кўчаларини бирлаштириш ҳамда генерал-майор Илёс Азимов номи билан юритиш ҳақида сўровнома олдик.

Қўлимда генерал Азимов тўғрисида расмий ташкилотлар берган маълумотномалар. Қўйида улардан айрим кўчирмаларни келитираман:

«Азимов И. А. — 1920 йил 24 декабря Тошкентда ишчи оиласида туғилди...

...1935 йил тўлиқизи ўрта мактабни тутатди. 1936 йилда олти ойлик ўқитувчilar тайёрлаш олий илмогоҳини таомомлади...

...Давлат Хавфисзлиги Ҳалиқ Комиссарлиги (ДХХК) идораларида ишлади. 1943 йилнинг июнидан то 1973 йилгача — 30 йил давомида оператив ишларда, шундан 28 йилини ДХҚда ўтказди, раҳбарлик лавозимларини эгаллади:

1943—47 йилларда Бухоро вилояти ДХХК бошқармасида опервакил, бўлум бошлиги; 1947—50 йилларда Тошкент шаҳрида, жумҳурят аппаратларида;

Хойнаҳой, сарлавҳага назар ташлагач, чўл ёки ўрмонда тўрт оёқли юртқичлар галасига рўбарў келган кишининг қизиқарли саргузашти билан танишар эканманда, деб ўла гандирсиз.

Йўқ, ундаи эмас. Бу ҳикоямиз Тошкентдай шаҳри азимда хизмат вазифасини ўтаб юрган бир кишига маст-аласт ёшлар тажовузи ҳақида. Зеро, уларнинг рўёбга чиқмаган жиноялтари бўрилар ваҳшийлигидан сира кам эмас.

Шу йил 2 сентябрь куни Баҳтиёр Умаров, Рустам Исоқов, Комил Гумеров ва Комил Азилгориевлар келишилган вақтда, келишилган жойда учрашдилар. Дарров 25 сўмдан йигинди. Икки шиша ароқ ва майда-чўйдалар харид қилинди. Кўриб-сизки, базм-жамшид қуришга ҳамма нарса тахт.

— Таклиф бор, — деди Рустам шерикларига илжайланча кўз қисиб. — Ҳозир тўпса-тўғри Чилонзор даҳасининг 19-маҳалласига борамиз. Яхши танишим бор, чин юракдан кутуб олади.

Бу таклиф бошқаларга ҳам мойдек ёкиб тушди.

— Келишдик, муаммо ҳал! — дейинши бир овоздан ва орадан кўп ўтмай ўша маҳаллада истиқомат қиласиган. Л. Тимофеева хона-донига бориб, эшиқдаги қўнгироқ тутгмасини босишиди.

— Келинглар, болаларим, — деда чиндан ҳам Людмила Васильевна уларни очиқ чеҳра билан кутуб олди. — Қани, тортинимай ичкарига кираверинглар.

Ингиллар роса маза қилишиди. Дастурхон тўла ноз-нечъмат.

Дастлаб хонадон соҳибасининг, кейин эса ўзларнинг саломатликлари учун кетма-кет қадаҳ кўтаришиди. Чулдирашиб, кулишиб, хулласи, яйрашиб. Ниҳоят, икки шиша ароқ ҳам соб бўлди. Бу пайтда улфат-

1951—57 йилларда Бухоро вилояти ДХҚ бошқармасида бошлиқ ўринбосари, бошлиқ; 1957—60 йилларда Сурхондарё вилояти чегарачилик ДХҚ бошқармаси бошлиғи;

1960—62 йилларда Узбекистон Вазирлар Кенгаши қошидаги ДХҚ бошқармаси бошлигининг ўринбосари, 1962 йилдан 1968 йилгача шу бошқарма бошлиғи;

1968—73 йилларда Узбекистон Вазирлар Кенгаши қошидаги ДХҚ раисининг биринчи ўринбосари;

1970 йил генерал-майор увони берилган».

И. Азимов кичик лейтенантдан то генерал-майорликка бўлган катта йўлни босиб ўтган.

Шунингдек, 1958 йил Узбекистон Олий Кенгашига депутат қилиб сайланган. 2 та Мехнат Қизил Байроқ ордени ва 14 та медаль билан тақдирланган.

1973 йили соғлиги ёмонлашиб, оғир юрак хуружидан сўнг ДХҚ соҳасидаги фаолиятини тўхтатишга мажбур бўлади. Бироқ у меҳнат, илм кишини эди. Бундай одамлар ҳеч маҳал бўш, бекор қола олмайдилар. Илёс Азимов ҳам Узбекистон Фанлар Академиясида ишлар бошқарувчиси (1973 йили) этиб тайинланди. 1976 йилдан эса Академиянинг умумий масалалар бўйича вице-президентлигига сайланди.

1981 йил 14 февраль куни оғир касалликдан сўнг вафот этиди. Уни ўз васиятига кўра «Тешик қопка» қабристонига дафи қилдилар.

ГЕНЕРАЛ! Бу сўз айтилганда, кўпчилик ўзбеклар кўз олдида, асосан, Собир Раҳимов сиймоси гавдаланади. Демоқриманки, биз ўз генералларимизни яхши билмаймиз. Шу бойисдан бўлса керак, улар ҳақида жуда кам ёзмиз. Генерал Жўрабек, генерал Каримов, генерал Охунжонов, генерал Норхўжаев... Генералларимиз анчагина. Уларнинг ҳар бирини халқимиз ва юртимиз олдида алоҳида хизматга эгалар. Ахир, **ГЕНЕРАЛЛИК** увони бекорга берилмайди-ку!

Генерал Илёс Азимов. Мен ушбу мақолани ёзишдан аввал И. Азимов истиқомат қилиган «Мевазор» маҳалласига бордим. Менинг келиш сабабимни билган одамлар бир овоздан: «Ёзинг, шу одамни ёзмасангиз кимни ёзасиз?» — дедилар. Генерал Азимов ҳақида кимга савол бермай, жавоб бир хил, ижоэди: «Рахматли Илёс ака жуда яхши одам эдилар!» Пенсионер Абдураҳмон ака Абдуқодиров билан бўлган сұхбатдан: «Илёс аканинг ўзи бир олам эдилар. Мана шу маҳаллага жуда кўп хизматлари синтган. Уни газлаштириш, канализациялаштиришда шу киши бош-қош бўлганлар. Маҳалламизнинг отахони, кўрки эди у одам. Юзингизга қараб туриб, кайфиятингизни сезар эдилар...»

Ҳа, «Ибодат — асли ҳалқа хизмат қилиш!» — деганды ҳам Саъдий Шерозий минг бора ҳақ эди.

С. ДИЛМУРОДОВ.

СУРАТДА: генерал Илёс Азимов.

УМР ЗИЙНАТИ

Ўз иши билан обрў орттирганлар халқимиз орасида бисёр. Ана шундай заҳматлар кашинадан бирни милиция майори Абдулла Аҳмадиллајонов 1965 йилдан бўён ички ишлар идораларида хизмат қилиб келади. Кашибни севиш, эъзозлаш, юракдан меҳнат қилиш самарасиз кетмади. Орадан бир йил ўтар-утмас, яъни 1966 йилда у «Милиция альочиси» деган фахрли номга эга бўлди. ССЖИ ИИВ фахрий ёрлиги билан тақдирланди. Яна бир томони бор. Ен-атрофингдагиларнинг сенга берган баҳоси хизматнинг қандай эканлигини ёрқин кўрсатар экан.

Мен Абдулла Набиев маҳалла қўмитасининг раиси, халқимизнинг севимли актёри, пурҳикмат инсон Фани ака Аззамов билан сұхбатлашганимда, у киши Абдулла Аҳмадиллајонов ҳақида шундай дедилар:

— Абдулла сиз ва биз каби оддий фуқаро. Унинг ҳам бир одам боласида бўлгани каби ўзига яраша дарди, қувончи, ўй-кечинмалари бор. Ички ишлар ходимлари сағифа ҳар бир киши ҳалол, покиза бўлиши керак. Абдулла бу хислатлар мавжуд. Маҳалламиз тинч, осойишади. Шунинг учун ҳам аҳоли уни ҳурмат қиласиди. Ундан маслаҳат сўрайди. Фурсат борида айтай унга, менимча, «Хизмат кўрсатган участка инс-

пектори» увонини бериш вақти келди.

Участка инспектори учун яна бир асосий царса — одамлар ишончи, А. Аҳмадиллајонов эса бу синовдан муваффақиятли ўтган.

— Қабул қилинган «Милиция ходимларини ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш тўғрисида» ги Қонун, — дейди А. Аҳмадиллајонов. — бизга катта куч сифатида ёрдам бермоқда. Ушбу Қонунгача милициянинг фаолияти, обрўи жуда паст даражада эди. Ҳозир-чи? Албатта сезиларни ижобий ўзгаришлар бўлди. Қонунбузарликларнинг олдини олишида имкониятларимиз кенгайди. Менга биринчи тақдирланган Қарақамиш I/I — I/2 ва Абдулла Набиев маҳаллаларида жиноятчиликка қарши кураш яхши йўлга кўйилган. Чунки аҳоли ўтрасида тушунириш ишлари бетўхтов олиб борилади.

Виқидонга суюни қилинган меҳнат — умр зийнати. Собир Раҳимов тумани ИИБ ходими милиция майори Абдулла Аҳмадиллајонов покиза хизмати билан умрини зийнатлаган инсонлардан.

Дилмурод ОБЛАЕВ.

СУРАТДА: участка инспектори милиция майори А. Аҳмадиллајонов (ўнгда) маҳалла фоаллари билан.

БЎРИ ГАЛАСИ

ларда одатдаги тортиноқликдан асар ҳам қолмаганди.

— Ана энди режани пухта қилиб тузиб оладиган пайт келди, — деди Рустам шерикларига синовчан нигоҳ ташлаб. — Пул топиш керак, оғайнилар, пул! Лекин қандай қилиб!?

Бу борадаги баҳс-мунозара узоқ давом этиди. Текин ва катта пулга бирваракайига эга бўлишининг минг бир йўлини ўйлаб кўришиди — тўғри келмади.

Охири-оқибатда бирор такси ҳайдовчини тунашга қарор қилишиди. Шуниси бехитроқ.

Людмила Васильевна билан қуюқ хайрлашдилар. Кўчага чиқиб, Чилонзор даҳасининг 31-маҳалласига йўл олишиди. Бу ер шаҳарнинг энг чекка қисми. Йўловчиларни олиб келган такsilар кўпинча бўш қайтади.

Рустам ташаббускорлини яна кўлдан бермади.

— Бундан қиласигиз, йигитлар, — деди мансизлар, йигитлар, — Агар тўрт ишларни бирни ташлаб ўтинг, илтимос, — дейинши Рустам ва Бахтиёрлар.

Родин бошинни лиқиллатиб, розилик бергач, орқа ўриндидан жой олишиди.

Машина кўзгашиб ҳам улгурмасдан Гумеров ва Азилгориевлар югуртиб келишиди.

— Сизлар қаерга? — сўради ҳайдовчини.

— 25-маҳаллаға!

— Яхши, ўтиринглар!

Энди машина елдек учиб борар, ҳайдовчини тутунни диккат-эътибори йўлга қаратилган. Шу боис ҳам у ёнидан ва орқасида ўтиригларнинг яширинча кўз уриштириб олганларини мутлақа сезмади.

Ҳаш-паш дегунча, мансизлар, етиб боришиди. 17-йил ёнидан машинани тўхтатишди. Энг хилват, энг қуладай жой шу ер. Нариги томон экинзор. Атроф зимиштади.

Бошланди. Рустам ёнидан кўзни ёшлантирувчи баллончани олиб, Родиннинг юзига газ сепди. Шуни кутиб ўтириглар Бахтиёр эса ёнидан тўпчонча (ҳайдовчини энг чекка ҳайдовчини энг чекка) чиқарип, унинг чаккасига тиради. Комил Азилгориев ва Комил Гумеровлар ҳам ишга киришдилар. Аввалин кассани, кейин ҳайдовчинин кассасини бўшатиш керак, сўнгра таксини бемалол ўзлариники қилиб олиш мумкин.

Ингиллар роса маза қилишиди. Дастурхон тўла ноз-нечъмат.

Дастлаб хонадон соҳибасининг, кейин эса ўзларнинг саломатликлари учун кетма-кет қадаҳ кўтаришиди. Чулдирашиб, кулишиб, хулласи, яйрашиб. Ниҳоят, икки шиша ароқ ҳам соб бўлди. Бу пайтда улфат-

Кун бўйи ишлаб, бир оз толиқдан Родин икки нафар йигитни кўриб, тормоз босди.

— 25-маҳаллаға ташлаб ўтинг, илтимос, — дейинши Рустам ва Бахтиёрлар.

Родин бошинни лиқиллатиб, розилик бергач, орқа ўриндидан жой олишиди.

Машина кўзгашиб ҳам улгурмасдан Гумеров ва Азилгориевлар югуртиб келишиди.

— Сизлар қаерга? —

МУҲАББАТ ва ХИЁНАТ

Инсон зоти яралидики, муҳаббатга сажда қилиб яшайди. Уни ҳаётнинг гултожи деб билади. Бирор одам йўқки, ана шу ширин туйгу оғушида узун кечаларни ёниб ўтказмаган бўлсин. Бирор одам йўқки, севгани васлига қонган маҳалда ўзини етти иқлим подшосидан кўра баҳтиёроқ сезмаган бўлсин. Шу боисдан ҳам сәғи ва садоқат шоирларнинг илном манбаи бўлиб келган.

Лекин билпурдай тоза ва нафис муҳаббатнинг дарз кетса, ўтрадан хиёнат ўсиб чиқса-чи! Бундан оғирроқ фалокат бўлмаса керак.

Татьяна ва Борислар бир-бирларини севиб қолдилар. Учрашувлар, аҳд-паймонлар бўлиб ўтди. Ниҳоят, 1978 йилда уларнинг муносабатлари никоҳ билан мустаҳкамланди. Орадан кўп ўтмай онлада фарзанд дунёга келди. Ажабмаски, ўшанда улар чақалоқ йигисидан бир олам завқ туйиб, бир-бирларини қутлаган бўлсалар.

Афсуски, эр-хотиннинг маскурлиги узоқ чўзилмади.

Тез-тез ораларидан ола мушук ўтадиган бўлиб қолди. 1982 йилда эса қонуний ажраблишилар.

Ён-атрофдагилар энди ҳаммаси тугади, деб ўйлашди. Уларни бир-бирларига талпинтирган ҳис ҳақиқий севги эмас, балки анчайин бир ҳавас, ўткинчи туйгу экан, деб муҳокама қилишди.

Аммо никоҳи бекор қилинган эр-хотинлар янада бир эшикдан қириб-чиқиб юравердилар. Энди бир-бирларига тамоман бегона бўлган бўлсаларда, ҳатто ёстиқларини ҳам бошқа қилиб олмадилар. Буни хаёлларига ҳам келтирмадилар. Эҳтимол, бу бекарор юракларда сўлиб бораётган муҳаббатнинг сўнгги илтижоларига жавобдир. Ҳар нима бўлганда ҳам улар янада фарзанд — қизалоқ кўрдилар.

Бу воқеани ҳам қўни-қўши

нилар ўзаро муҳокама қилдилар, албатта. Татьяна ва Борислар ёшлик қилиб ажраблишган экан, яна қайтадан никоҳланиб олсалар керак, деб тахмин қилишди.

Йўқ, ундаи бўлмади. Татьянанинг юриш-туриши, қадам босишлари ўзгариб қолди. Собиқ эри Борис билан орани очиқ қилмай туриб, янги жазман ортириди. У Д. Подольхов эди.

— 1990 йил июнь ойида уларни бирга ётган пайтларни тутиб олдим, — деди Борис Гонтарь Акмал Икромов тумани ҳалқ суди мажлисида. — Бундай ҳолатда ёркаи одам ўзини қандай тутиши мумкинлигини ҳар ҳолда тасаввур этсангиз керак. Муштлашув бўлди. У бақувватроқ экан, қайриб, чап қўлими синдириди. Шу туфайли ишдан бўшашга мажбур бўлдим.

Ана шу қўнгилсизлик ҳам Борис ва Татьяналарга сабоқ бўлмади. Бири кўйиб, бири кулиб, яшашни давом этти-раверишиди.

1991 йил 3 февраль куни Борис уйнга бориб, қизини кўрди. Лекин хотини йўқ эди. Яна қўчага чиқиб кетди.

Кўнгли ниҳоят даражада гаш бўлаверди. Бутун вужуди рашик ўтида қовриларди. Асабийлашган ҳолда роса сангиди.

Утган йилнинг 3 октябрь куни Жарқўргон кўчасидаги синтетик кир ювиш воситалари заводи ётоқхонасида мурда топилди. Бирор танигандай бўлди, бирор бошини қашиди.

Ҳамза тумани ИИБ ходимлари бу ишга аралашгандан сўнггина жабрланувчанинг шахси аниқланди. У Сирали туманиник 45 ёшли Виктор Землинский бўлиб чиқди.

Изқувварлар олдида унинг котилини топиш муаммоси турар эди. Дастрлабки сўроқлар, ётоқхонада яшайдиган ишчилар билан сухбатлар ишни бир мунча ойдинлаштиргандай бўлди.

Кимdir марҳум бир пайтлар шу ерда сантехник бўлиб ишловчи Галимжон Чаймуллин билан онда-сонда улфатчилик қилиб турганини айтди. У эса сувга тушган тошдек ғойиб бўлган эди.

Кунлар бир-бирини қувиб ўтаверди. Ниҳоят оператив маълумот олингандан сўнг Ҳамза тумани ИИБ жиноят қидирив бўлинмаси катта оператив вакили милиция катта лейтенанти Озоджон Худойкулов Тошкент қўнгаси ресторанида ҳужжатсиз сантехник бўлиб ишлатгандан Галимжон Чаймуллинни шу йил 3 август куни ушлаб келди.

Соат миллари тунги иккини кўрсатган маҳалда қайтмоқчи бўлди. Тасодифни қарангни, 25-йнинг 48-хонадони айвонида Татьянани кўриб қолди. Ичидаги газаб хуруж қилди.

Ичарига кириб, қўнғироқ тұғмачасини босди. Эшик очилиб, останада Д. Подольхов пайдо бўлди.

— Хотиним шу ердами? — сўради аъзойи-баданини қоплаб олган титроқни зўрбазур босишига ҳарақат қилиб.

Суд ҳайъати масалани ҳар томонлама чукур ўрганиб чиққач, 1960 йилда түғилган Борис Аркадьевич Гонтарьни жинот мажмуасининг 82-моддасига асосан беш йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш ҳақида хукм чиқарди.

Бир қарашда ҳақиқат қарор топгандай. Чунки қотил жазосими олди. Лекин чуқурроқ мuloҳаза юритилса-чи!

Ўтадаги муҳаббатни обёқости қилишга биринчи бўлиб киришган, бир одамнинг ўлмиғига, иккичи бир одамнинг қамалишига шароит берган Татьяна Гонтарь айборд эмасмиди!

Ҳа, бизнингча, у ҳам айборд. Лекин буни тасдиқлашга қонувларимиз ҳамон оқиз.

Раҳмон АЛИ.

— Йўқ, Таняни бугун кўрмадим, — деди хонадон соҳиби совуқ ишшайиб.

Борис бу гапга ишонмай ичкарига кирди. Эрининг ташрифидан огоҳ бўлган Татъяна аллақачон яшириниб ултурганди.

— Сен билан ёркакчасига гаплашиб олишимиз керак, — деди Борис.

Д. Подольхов эса унга зар-писанд қилмайгина қараб қўйди-ю ошхонага бошлади.

Майли, юра қол унда. Ошхонага кириб ўтиришгач, иккovi бир-бирига сўзсиз тикилиб қолиши. Бир неча муддат ўтгач, сукунатни яна Борис будзи:

— Менга қара, Подольхов, бизнинг икки нафар фарзандимиз бор. Хотинимни ўз ҳолига қўй!

Уй эгаси қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборди. Кейин ишшайган башарасини Борисга яқинлаштириб:

— Бор, ишингни қил, уким билан бўлишини хоҳласа, ўша билан бўлади, тушундингми? — деди.

— Эркак эмас экансан!

— А, ҳали шунақами! — Подольхов шартта унга ёпиши.

— Орзи куйган қатиқни пулфлаб ичади, деганлари ногтўри экан. Аввал чап қўлининг синдиригандим, энди ўнг қўлинингни синдириб ташлайман!

Борис қараса, аҳвол чатоқ. Стол устида турган пиҷоқни олдида, рақибига иккимарта санчиб олди. Рашик ва қўркувдан аранг ўзига келди. Бу пайтда ўй эгаси узала тушганча полда ётарди.

Шундагина қилиб қўйган ишини ўйлаб кўрди. Ваҳимага тушди.

Ўткинчи машинада Подольховни шифохонага элтишга шошилди. Олиб борди ҳам. Лекин кечиккан эди...

Суд ҳайъати масалани ҳар томонлама чукур ўрганиб чиққач, 1960 йилда түғилган Борис Аркадьевич Гонтарьни жинот мажмуасининг 82-моддасига асосан беш йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш ҳақида хукм чиқарди.

Бир қарашда ҳақиқат қарор топгандай. Чунки қотил жазосими олди. Лекин чуқурроқ мuloҳаза юритилса-чи!

Ўтадаги муҳаббатни обёқости қилишга биринчи бўлиб киришган, бир одамнинг ўлмиғига, иккичи бир одамнинг қамалишига шароит берган Татьяна Гонтарь айборд эмасмиди!

Ҳа, бизнингча, у ҳам айборд. Лекин буни тасдиқлашга қонувларимиз ҳамон оқиз.

Раҳмон АЛИ.

УЧ ФИДОЙИ

Хозирги пайтда милиция ҳаётидаги одат бўлиб қолган яхши анъаналяр давом этиб келмоқда. Кўп йиллардан бўён Избоскан тумани ички ишлар бўлимида самарали меҳнат қилган Тўланбой Абдуллаев, Нўймонжон Тожибоев, Тоштемир Усмоновларни нафақага кузатиш маросими ҳам ана шундан далолатдир.

Тўланбой Абдуллаев бир неча йил давомида паспорт бўлимини бошқарди. Ўзининг меҳнатсеварлиги, гайрати, камтарлиги билан кўпчилик ҳумматига сазовор бўлди.

Нўймонжон Усмонов эса бир қанча муддат вояга етмаганлар билан ишлаш бўлимига раҳбарлик қилди. Милиция майори унвонига эга бўлди. Камтар, камсуқум, айни пайтда қаттиқўл, садоқатли ходимлардан бириси сифатида танилди.

Тоштемир Усмонов қалби саховатга, меҳрга тўлиқ инсон. Ундаги олижаноб фазилатлар ҳақида ҳар қанча гапирилсада, оз.

Ҳар учала фидокор ҳалқимиз осойишталигини сақлашда жонбозлик кўрсатиб, дўстлари ва шоғирдлари Нельматжон Усмонов, Мадаминжон Ҳайитов, Назиржон Бўтаевлар сўзга чиқишиб, қизгин қутладилар.

Улар эса ўз навбатида яхши тилаклар учун миннатдорчилик билдирилар.

Маросимдан қайтар экансиз, уч фидойи инсон босиб ўтган ўйла ҳаёлан назар ташладик. Бу йўлларда яхшилик, инсонийлик чечаклари униб чиққанидан мамнун бўлдик. Шубҳасиз, ички ишлар бўлими ходимларига ҳам ана шу инсоний туйгулар ҳамроҳ бўлади, элортуга садоқат билан хизмат қилишади.

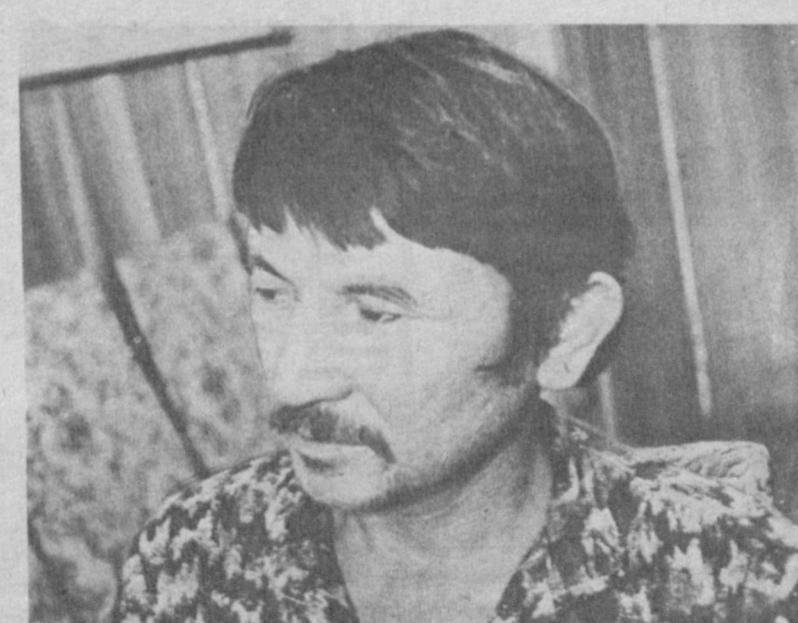
Муроджон Тўхтанаузаров, Муҳаммаджон Алимов, Избоскан тумани «Соҳибкор» ҳафтаномаси ходимлари.

Инсонийлик чечаклари униб чиққанидан мамнун бўлдик. Шубҳасиз, ички ишлар бўлими ходимларига ҳам ана шу инсоний туйгулар ҳамроҳ бўлади, элортуга садоқат билан хизмат қилишади.

ЁТОҚХОНАДАГИ ЎЛИМ

ним тортмади.

Нима бўлганда ҳам инсон ҳаётдан кўз юмди. Энди гу-

Суратда: Галимжон Чаймуллин.

Муаллиф олган сурат.

АФСУС ЧЕКМОҚДА

Рахматулла Жўраев Боевут туманинадаги 150-автомобилъ корхонасида тузукнина обруга эга бўлган ҳайдовчилардан эди. Бирор ўнглини қуиларда кўнглига чироқ ёқса ҳам ёршишмай қолди. Қилган ишидан қаттиқ пушмай.

Тумандаги пахта тозалаш заводидан Гулистан шаҳрига чигит олиб борадиган бўлди. Чигитни амалга ошириш имконияти түғилгандек туюлди. У ўзини бўшқарадиган 76-97 СИО рақамли, КАЗ-608 белгили автомашинага 11500 килограмм пахта чигитини ортиб, ҳужжатлаштиргач, йўлга чиқди. Лекин узоқ юрмай, машина рулини четга бурди. Шу юрганча мазкур корхонада дисплетчер бўлиб ишловчи Фурқат Эгамқуловнинг уйига келгандагина тўхтади. Келишувга биноан машинанидан 2800 килограмм пахта чигитини Эгамқулов ҳовлисига тўхтади. Энди кетишга тайёрланиб тургандага эса қўлга тушди. Халиқ мулкини совуриб, кимларнидир ҳожатини чиқариб юрган Жўраев энди афсус текмоқда.

С. СУЛАЙМОНОВ.

Табиат кимни ва нимани яратишни жуда яхши билади. Унга шукур қилмай таҳрир қылсалар, шак-шубҳасиз кўз чиқаришади. Бугуғиги ўзбек аёли ҳам иңилоб таҳрир қылган хатонинг сувратидир.

Худойим шарқ аёлни сийлаб, юзиға парда ташлашини буорган. Парда — бу сирлар оламининг чегараси. Бу чегарани ҳар ким ўз ҳоҳишича буза олмайди. Бу олам пинҳонлиги билан азиз бўлган, мукаррам бўлган, қадрли бўлган. Шунинг учун бу оламининг ўтмиш шоирларимиз газалларидаги таърифи ҳам ялангоч эмас. Энг ажабланариси ҳамда кўнгилларга шуъла сочувчи томони шундаки, АЁЛ фақат меҳр-муҳаббат, ишққа боғланниб, ўрайиб киради шеърга. Ошиқ ундан ёлғиз меҳр-ишқ сўйрайди, аёл бу туйгуларини дарни тутганда ҳам, маъшуқ уни ҳақоратламайди, шу ишқ учун, шу азоб учун озор чекаётгандигига барибири шукур қилаверади, шукур қилаверади тунлари ёниб. Шукур қилаверади, унга газаллар битиб. Юсуф Хос Ҳожидан тортиб, туркӣ, форсийда ижод этган барча шарқ шоирларини ўқисангиз, шундай ҳолатни кузатасиз. Бу — шарқона лоф эмас. Аёл ҳақиқатан азиз мукаррам бўлган. Тўғри, яхшилик ва ёмонлик аро, росту ёлғон аро умр кечираётган бу телба дунёниг азалий ва абадий қайгулари бор. Увайси ёлғондан: «Фалак бағрини қон айламакни мандин ўрганди...» — деб ёзмаган. Бироқ, менимчада бирор аёл паранжинин юзидан олиб ташлаб, оловда куйдириш қайғусини чекмаган бўлса керак Қайғусини чекмаган бўлса керак эрраклар билан билан баб-баравар

МЕҲРИБОНИМ, ҚАЙДАСАН?

қадам ташлашини, ташвишларни нозик елкаларига ортмоқчилаши. Паранжин олиб ташлаши иңилобга керак бўлган, шак-шубҳасиз. Вақт ўтди. Энди аёлларга аталаған шеърлар ҳам ялангоч ҳолга тушди, сири, мўъжизаси йўқолди. Уларнинг зоҳирин ва ботиний олами эмас, ишчан кўллари, ҳукуматга берган ваъдаси устидан чиқишилари шеър қилинди.

Оғаҳийнинг:

«Агар кўрса санси саҳрова оҳу, Иўлингга кипригин айлар супургу...» —

деган сатрлари қаерда-ю, Гафур Фуломининг:

«Кунларни соатлар забтига олиб, Ҳатто, таразивон эрни шоирдинг. Кумурска ёпишган қандай муталиб, Хирмонлар қадрими кўкдан оширдинг», —

деган даъватлари қайда?

Аёл уйга ярашади, хонадонга ярашади. У бир эркакнинг бекаси, бир уйнинг чироги, бир неча қоракузнинг онаси-меҳрибони бўлиши учун келган оламга. Аниқроғи, тангри уларни шундай яратган. Унинг аёлга бу бебаҳо инъомидир. Унинг эркак қовурғасидан бино бўлган аёлга юксак саҳоватидир. Аммо... Аммо иңилоб унинг қисматини таҳрир қилди, хато қилди. Бу хатони, ана, юқоридаги шеърлар ҳам айтиб туриди. Оғаҳийнинг маҳбубаси олдида Гафур Фуломининг теримчи қизи — «Муножот» куйи қаршиенда писта сатаётган,

писта чақаётган семиз баққолга ўхшайди. Нақадар ўзгарди аёл, нақадар ўзгартирилар уни, гарчанди ўзи истамаса ҳам. Ҳар қандай табиийликни бузилиши зарарли, аввало унинг ўзига зарарли. Буни бугуна келиб кўриб турибмиз. Бу зарарнинг қаршисида турганимизда, унинг нақадар даҳшатни фожия эканлитини сезишимиз, кўрғапмиз.

«Хужум» бошлаб берган бу янглиш иш — Туркистанда турли миллатларнинг қалаштириб ташлангани билан тобора юқорига ўрлайверди. Аёлларнинг юзи, сўнг руҳи бепарда қолди. Шамоллар, изгириналар кирди бу руҳга. Бу руҳга кирди бўронлар. Бўронлар қорайтири бу руҳни... Ноҳизик руҳга шафқат қиласидаги, балолардан авайловчи, раҳим қилувчи асрагувчи топилмади. Ба аста-секинлик билан улар ёна бошлашиб чирсиллаб. Гулханга айланди руҳлар дунёси. Паранжилар гулхани каби. Қайтага эркаклар ҳарсак уриб турди олдишиб дар бу дунё қўргонидан гиштлар кўчганда.

Шунинг учун болаларнинг маънавий олами йўқ (қашшоқ ҳам эмас). Шунинг учун эркаклар муҳабатининг умри қисқа, шунинг учай болалар кўча-кўйда қаровсиз қолмоқда, шунинг учун тилга олсанг, дунё ёниб адо бўладигандек ишлар бўлмоқда. Олдинроқ аёллар ўз-ўзини ёкишаётган эди, бугун болаларини. Худойим-ей, эртага нималар ёнаркин!?

Яна қандай фожия керак экан бу күнок оламга!?

Ҳамон улар эртадан кечгача давлат корхонасида, шомдан ярим тунгача уйда ишлашади. Уларнинг юқини енгиллаштириш ҳақида айтилаётган фикрлар олдида қилинаётган ишлар — тог олдида тошчалик.

Эҳтимол, оёги осмондан келиб қолган бу тузумнинг бундан ўзга чораси йўқдир... Лекин аёлларнинг ўзи ҳам жуда уйга киргилари йўқ. Чунки у, юқорида айтилганда, табиийликдан жуда узоқлашган. Унинг юрагига эрнинг инжинерлари, болаларининг ҳархашалари, рўзгордаги камчиликлари кўпам сигарваймайди. У: «Ишда бироз дам оламан, ишга борсам, ўзимга қарайман, тағин маошним...» — деб ўйлайди. Майли, у ўйлаб турсин. Аммо барибири, қачонлардир аёлни уйга қайтариш шарт. Шунда йўқолиш арафасида турган бебаҳо нарсаларни буткул йўқолиб кетишдан сақлаймиз.

Дунё фақат ҳасратга тўла эмас. Унинг ёруги нуқталари, ёруг манзиллари, ёруг кунлари бор. Ҳамон меҳр-муҳаббатни шоҳ билган эркаклар ва бу шоҳнинг баҳтиёр маликлари бор...

Аёлни уйга қайтаришдан олдин ўзига қайтариш керак, шунда у ўзи уйга киради. Бунга эришиш учун эса анча нақт, кураш лозим. Бунинг учун МЕҲР, БУЮК МЕҲР зарур, МУҲАББАТ зарур!

«Меҳрибоним, қайдасан...» — деймиз энди Машрабининг тили билан.

«Лаббай», — дегувчи бормикин? Топилармикин?!

Ойгул УБАИДУЛЛА қизи.

ҲУҚУҚИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

2. Уловдан имтиёзли фойдаланиш ҳамда бепул енгил автоматашина олиш ҳақида.

1983 йил 17 январдаги қарор асосида йилига бир марта темир ўйл уловидан (бориб-келиш) 50 фонз арзони наරда фойдаланишга ҳақиқингиз бор. Темир ўйл улови бўлмаган шаҳар, туманларда сув, ҳаво ва шаҳарларро уловдан фойдаланишга тўла ҳақлисиз.

I-ва II-гурӯҳ ногиронлари эса бепул юришлари мумкин.

Ҳукуматимизнинг 1984 йил 26 июлда қабул қилинган қарорига асосан ногиронларга тиббийт кўрсатмаларига амал қилган ҳолда

3. Бордочилик бирлашмаларига (ширкатларига) қабул қилинишдаги имтиёзлар.

1983 йил 17 январь қарори билан Афғонистонда чекланган совет қўшинлари сафида хизматни ўтаган ҳарбий хизматчилар

бепул «Запорожец» автомобили (кўл билан бошқариладиган) берилади. Автомашина 7 йиллик муддатга ажратилади. Бироқ уни сотиши ёки бошқа одамга бериш мумкин эмас. Шу муддат ўтгач, улар яна янги улов олишига ҳақли. Агар ногироннинг ўзи машинани бошқара олмаса, бирга яшайдига оила аъзоларидан бири бошқариши мумкин. Бунга ҳам имкони бўлмаса, 5 йил муддатга бепул мотоарава олишига ҳақли бор.

1989 йил 21 декабрь қарори бўйича шаҳар уловининг барча турида (такси мустасно) ҳамда қишлоқ жойларда жамоат уловидан бепул фойдаланадилар.

нинг бордочилик уюшмаларига (ширкатларига) қабул қилинишларида имтиёзлар берилган.

Унга азю бўлишини ҳоҳловчилар ариза билан иш жойларига ёки туман ижроқўмининг маҳсус бўлимига мурожаат лозим.

Узбекистон жумҳурятини ИИВ жиноят қидирува бошқармаси томонидан Тошкент вилоятининг Ориконидзе туманида яшовчи 67 ёшли фуқаро Ашроп Акбаров қидиримоқда.

Шу йилнинг май ойидан ўйнан чиқиб кетган, сўзлашув иутки ёмон. Кимлиги ва қаерда яшашини тушунтиrolмайди.

Энгиди кўк дўпни, маҳсус ишчи кийим, катак кўйлак, қора ранги этик бор эди. Қариндошларининг маълум қилишича, у одамларининг уйидаги ҳар хил юмушларни бажариб юриши мумкин.

Ашроп Акбаровнинг қаерда знанингни билган, кўрган ёки у ҳаҷда бирон-бир маълумотга эга шахслардан ўзларига яки милиция бўлмаларига ҳабар қилишиларни сўраймиз.

Агар —

ҳуқуқий маслаҳатга муҳтоҷлик сезсангиз,
янги қонун шарҳлари билан танишмоқчи бўлсангиз,

қизиқарли тақдир ҳагалари билан учрашмоқчи бўлсангиз,

қатағон йиллари қурбонлари ҳақида билмоқчи бўлсангиз,

жиноятичлик билан кураш аҳволидан хабардор бўлишини истасангиз,

ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш борасидаги фикр-мулоҳазаларингиз эшитилишини хоҳласангиз,
адолатсизликдан нажот истасангиз,

сира адашмасдан «Постда»га обуна бўлинг.

Обуна баҳоси — бир йилга 15 сўм 60 тийин, ярим йилга 7 сўм 80 тийин, уч ойга 3 сўм 90, тийин.

Обуна рақами (индекси) — 64615.

Келгуси йили рўзноманинг сотувдаги нархи ошиши мумкин. Обуна нархи эса ўзгармайди.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700029, Тошкент, Лошатин кўчаси, 1.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашрийтининг Маджнат Қизими
Байроқ орденини босмахонаси 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: Муҳаррир,
муҳаррир ўринибосари — 39-77-23,
37-23, 46-56 (ички).

«ПОСТДА» — («НА ПОСТУ»)
Орган коллегии МВД
Республики Узбекистан
26939 нусхада чол этилди.